

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete

✉ 8100 Várpalota, Gárdonyi G. u. 39.

☎ (88) 592-660 📠 (88) 592-676

e-mail: varpalota@varpalota.hu

ELŐTERJESZTÉS

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete
2016. március 31-i ülésére

A határozati javaslat elfogadásához minősített többség szükséges.

Tárgy: Kiáltvány elfogadása Thury György halálának 445. évfordulója alkalmából

Előterjesztő: Talabér Márta polgármester, Várpalota

Előkészítő: Sándor Tamás aljegyző
Budai László helytörténész

Az előterjesztést megtárgyalta:

Humán Erőforrás Bizottság
Jogi és Ügyrendi Bizottság

A határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.

Bérczes Beáta
jogi előadó

dr. Ignácz Éva Anita
jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2015. április 10-i ülésén 47/2015. (IV. 10.) határozatának 1. pontjában Thury György várkapitány 1566. június 14-ei törökök elleni győzelmének 450. évfordulója tiszteletére a 2016-os esztendőt Thury György Ünnepi Emlékévvé nyilvánította.

A Képviselő-testület 2015. december 10-i ülésén 183/2015. (XII. 10.) határozatával elfogadta a Thury György Ünnepi Emlékév programtervét. A programtervben a másik két település önkormányzatának polgármesterével történő egyeztetés alapján kiemelt helyet foglal el Thury György 1571. április 2-ai Alsóorosztony területén bekövetkezett hősi haláláról is megemlékezve, a Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésével és Orosztony Község Önkormányzatának Képviselő-testületével együtt Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testületének 2016. április 2-án Nagykanizsán megtartani tervezett együttes ünnepi ülése.

Az együttes ünnepi ülés célja: a három település közös hőse, Thury György életéről, hősi haláláról, vitézségéről való közös megemlékezés.

Thury György önéletrajza (V. Molnár László nyomán)

Thury György (1519 körül – Orosztony, 1571. április 2.) végvári vitéz, várkapitány, a „magyar el Cid”, Bars vármegye főispánja.

Hont vármegyéből, Középtúrról származó nemesi család sarja, ősei már az Árpád-korban jeles vitézek voltak. Nagyapja, Thury Miklós, Hunyadi Mátyás seregében szolgált, és apja, Gábor is kitűnő vitéz volt. Az 1540-es években huszár-főlegény lett a sági várban. Részt vett az 1552. augusztus 10-11-ei palásti csatában, ahol jelentős része volt az olasz csapatok megmentésében.

Játszi embernek, jó katonának és jeles tréfájú vitéznek ismerték őt. Nyughatatlan vérű, harcolni vágyó, versengős és ingerlékeny hadfi volt, aki mindenáron lenni akart valami. Ezért minden törökbe belekötött. Mint az éhfarkas a juhok nyomát, úgy kereste ő a török vitézek nyomdokait. S addig nem volt nyugta, míg ezt vagy amazt viadalra nem kényszerítette. Addig haza nem tért, míg törökfő nem lógott a nyerge kápáján Azt mondják, hogy a bojtorjános csikóból válik a jó paripa. Thury Györgyön is teljesült a mondás; mert Magyarország legnagyobb bajvívója és legfélelmetesebb kapitánya lett ő. Súlyomszárnyon járt a neve, mindenfelé. Az 1548. évben látott napvilágot a Thury György éneke címen ismert vitézi dalocska. Ez a szép ének megkapó hűséggel adja vissza Thury György vitézi szellemét és mély vallásosságát:

Zöldítsétek egek hamar az erdőket,
Hogy próbálhassuk már nyugodt fegyverünket!
Ellenségeinkre egyszer hogy kikeljünk,
Török pogányokkal vígan megütközzünk.
Deli Kortván béget kezünkbe kerítsük,
Délceg Mehemedet lovárul ökleljük.

Adjad nagy Úristen tettekkel
Végházunk kérkedjen sok pogány fejekkel.

1556-ban a lévai vár kapitányává nevezték ki, 1558-ban Bars vármegye főispánja, majd Várpalota kapitánya lett. Ez volt igazán neki való hely; mert Palota a török torkában feküdt, s Thury kedvére harcolhatott. S meg is tette. Seregével foglalta vissza a törököktől a falvakat, s végig bosszantotta a szomszéd török bégeket. Neve itt vált rettegetté a törökök körében. Kiváló bajvívó volt, sorra hívta ki a törökök legjobbait. A pénztelenségen állandó portyákkal próbált segíteni, így akadályozta meg azt, hogy katonái a zsoldhátralék miatt elszökjenek tőle. 1563-ban jelen volt II. Miksa királlyá koronázásán, és az ünnepeken vívott lovagi párbajoknak ő volt a hőse. Az állandósuló pénzhány miatt végül 1565-ben beadta lemondását, ám az uralkodó még egy ideig maradásra bírta. 1566 júniusában 500 katonájával mindaddig tartotta Palota várát Arszlán budai pasa 7-8000 fős seregével szemben, míg a felmentő sereg Salm gróf győri várkapitány vezetésével meg nem érkezett. Thury oroszán módra védte magát, s a budai basa egész táborával hazaszaladt. A győri táborozás alkalmával Thury György megsemmisítette a fejevári bég lovas-hadát, s magát a béget rabláncon vitte Miksa király elébe a győri táborba. Aztán részt vett Veszprém, Tata és Vitan visszafoglalásában. A király ezüst pohárszékkal jutalmazta őt, s a győri táborban maga akasztotta Thury nyakába az aranyláncot

Ezt követően végérvényesen lemondott Palota várának várkapitányi tisztségéről és helyét unokaöccse, Thury Márton foglalta el. Szigetvár elestét követően felértékelődött Kanizsa várának jelentősége, ahova német katonákat szállásoltak Tahy Ferenc vezetésével. Tahy azonban nem tudott rendet tartani körükben, a katonák a környék lakosságát fosztogatták, a vár állaga vészesen leromlott. Hosszú alkudozásokat követően végül Thury Györgyöt nevezték ki a kanizsai vár kapitányává 1567-ben, aki egyúttal a dunántúli főkapitány helyettese is lett. Kanizsára érkeztek a várat csaknem teljesen üresen találta ezért első jelentésében lőszert és élelmet kért, majd a vár megerősítését sürgette. Mivel kérelmei süket fülekre találtak 1569-ben felmentését kérte a királytól, aki ehhez nem járult hozzá. A következő években portyákból tartotta fent magát a kanizsai helyőrség. Thury ekkor már az ország első számú bajvívója volt, neve külföldön is ismertté vált, kortársai a „magyar Cidként” emlegették. Kortársai szerint több mint hatszáz győztes párviadalt vívott (72 győztes alkalomról szól korabeli beszámoló, ének, elbeszélés), a törökök ezért „dunántúli oroszának” nevezték. Istvánffy Miklós 16. századi humanista történétíró például Thury kapcsán arról is írt, hogy egy hatalmas termetű török csak azért jött Magyarországra, hogy vele megvívhasson. Mivel a törököknek sok bosszúságot okozott, 1571-ben Orosztony község határában 150 lovasával együtt törbe csalták és megölték. Fejét a törökök levágták és valóságos diadalmenetben vitték Konstantinápolyba. Teljesen kifosztott testét Miklós fia és gróf Zrínyi György Kanizsán temettette el nagy tisztességgel.

Az összecsapás során török kézre került foglyokat és fegyvereket, valamint a kanizsai kapitány fejét egyenesen a Portára küldték, amelyről a következőképpen számolt be Carolus Rym konstantinápolyi császári követ 1571. június 19-i jelentésében: „Jelen hónap 10-én őfelsége boldog emlékezetű kanizsai kapitányának, Thury György úrnak a fejét sok csapásoktól megcsonkítva, majd összevarrva a közös díván elé hozták 9 másik fejjel együtt, valamint 14 fogollyal, 3 zászlóval és 2 kézidobbal. A pasa Thury fejét kézbe vette, gondosan megtekintette, szakállát megsimogatta, majd meghagyta, hogy vigyék ki és tisztességgel temessék el”

„Az kiket gyermökségökből feltartott,
És sokféle szerencséken hordozott,
És üvélük sok dolgokban forgódott,

Ühözajok jó hírt, jó nevet adott.
 Ezek csoda nagy sirást tesznek vala,
 Sem éjjel, sem nappal nem szünek vala.
 Azért immár jutának bujdosóba;
 Mert elesett fejüknek koronája.”
 – Siratóének Thury György haláláról

Ott, ahol a nagy Thury György elesett, a mieink kápolnaszerű síremléket állítottak neki, s oda helyezték a testét. Ez a síremlék (Tumulus Georgii Thury) akkor is fönnállt, mikor Kanizsa a török kezére jutott. A törökök ugyanis nem érintették legnagyobb ellenségük sírját. Csak a törökök kiűzetése után pusztult el Thury síremléke.

Nagy Thury Györgynek a híre valamikor messze túlszállt az ország határain. A XVI. században három nemzetnek a versszerzői mondogattak róla éneket! Krónikák, újságlapok és levelek versenyezve dicsőítették őt. A híre oly nagy volt, hogy messze keletről: Ázsiából jöttek hozzánk a török lovagok legelsői, hogy bajt vívjanak vele. És soha egy sem tudta őt legyőzni! Az egykorú történetírók együtt emlegetik őt Zrínyi Miklóssal, sőt, akad olyan följegyzés is, mely Zrínyi fölébe helyezi őt. Ha a lelki tulajdonságait latolgatjuk, csakugyan arra jövünk, hogy nem ok nélkül emelték őt Zrínyi Miklós fölé. Minden ízében magyar ember volt ő; hatalmas erejű, nagy testű, szép arcú férfiú, aki egyesítette magában mindazt, ami az embert igaz magyarrá és szeretetre méltóvá teszi. Egyenes és szókimondó ember ő, aki a kétszínűsködést sohasem ismerte. Minden szavában, minden tetteiben megcsillan az egyenesség és a nyíltság. Amit a szívéen hordoz, az vagyon a nyelvén is. Rátartó és büszke az ellenséggel szemben, de szerény és alázatos az övéi között. Minden vitézét testvérének, felebarátjának tartja. Hódol a becsületnek és tisztességnek. Ennél nagyobb értéket emberben nem ismer. Nagy híre és dicsősége kevélységre és fölfuvalkodottságra sohasem indítja; mert az üres hiúságot nem ismeri. Bár ugyancsak volt mit mondania, a saját tetteiről soha egyetlen dicsérő szót sem ejt. A csatáknak a lelke, a törököknek a réme ő, aki a félelmet nem ismeri, s aki az életét mindennap kész kockára vetni, hogy a hazájának használhasson. Bár az egész életét a harcban tölti, bár a vérontás a mestersége, soha el nem durvul. Mélyen hívő lélek ő, aki az Úristennek félelmétől soha el nem idegenítette magát. Csak a csatákban zord és vad, otthon, a családja körében páratlanul szelíd atya és szerető férj. Az egyetlen dolog a világon, ami miatt a szíve olykor rettegésben vagyon: a családja sorsa!
 Csoda-e, ha a katonák az ilyen embert bálványozták? S nem természetes-e, hogy a lantosok nemzetünk nevezetes főbástyájának nevezték őt?

Thury György páratlan vitézsége, kimagasló emberi tulajdonságai, példaképpül szolgáló nagysága előtt tisztelegve javaslatot teszek 1571. április 2-án Alsóorosztony területén bekövetkezett hősi halála 445. évfordulója alkalmából Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatának Közgyűlése és Orosztony Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadottal megegyező tartalmú, közös kiáltvány elfogadására!

Miután mindhárom érintett önkormányzat képviselő-testülete előzetesen megtárgyalja a jelen előterjesztés tartalmával megegyező előterjesztést, és dönt a kiáltványról, a 2016. április 2-i együttes ünnepi ülés keretében az azonos tartalmú döntés – a kiáltvány – felolvasásra, és a polgármesterek által aláírásra kerül.

Várpalota, 2016. március 24.

Talabér Márta
polgármester

**VÁRPALOTA VÁROS ÖNKORMÁNYZATI
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE**

8100 Várpalota, Gárdonyi G. u. 39.

Tel.: (88) 592-660, fax: (88) 592-676

Határozati javaslat

Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2016. március 31-i ülésén meghozta a következő határozatot:

**.../2016. (III. 31.) képviselő-testületi
határozat:**

1. Várpalota Város Önkormányzati Képviselő-testülete Thury György páratlan vitézsége, kimagasló emberi tulajdonságai, példaképül szolgáló nagysága előtt tisztelve, 1571. április 2-án Alsóorosztony területén bekövetkezett hősi halála 445. évfordulója alkalmából elfogadja – a Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése és Orosztony Község Önkormányzata Képviselő-testülete által elfogadásra kerülővel megegyező tartalmú, – jelen határozat mellékletét képező kiáltványt.
2. A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert a határozat mellékletét képező kiáltvány aláírására.

Határidő: 2016. április 2.

Felelős: Talabér Márta polgármester
Végrehajtásban közreműködik: Sándor Tamás aljegyző

Várpalota, 2016. március 31.

Talabér Márta
polgármester

dr. Ignácz Anita Éva
jegyző

**Thury György, Magyarország legnagyobb bajvívója,
Várpalota és Nagykanizsa dicső főkapitánya halálának
445. évfordulója napján,
Nagykanizsa, Orosztony és Várpalota
települések önkormányzatainak
Közös Kiáltványa Magyarországhoz!**

Mi, alulírottak, Nagykanizsa, Orosztony és Várpalota települések önkormányzati képviselő-testületei együttes akarattal kinyilvánítjuk Thury György halálának 445. évfordulóján, hogy településeinket összekötő közös hősrünk, a törökverő Thury György múlhatatlan érdemeket szerzett a magyar haza védelme során, amire mi, kései utódok hálás szívvel emlékezünk, és fontosnak tartjuk dicső emlékének ápolását.

Thury nemcsak testi értelemben emelkedett ki kortársai közül, hanem halált megvető bátorságával, hazaszeretetével, vezetői képességével. Nyugaton csak úgy emlegették őt, mint a „magyar el Cid”, a XI. századi legendás mórölő spanyol hős neve után.

A török megszállók félték Thury nevét, a Dunántúl Oroszlánjának nevezték, és megölni sem becsületes küzdelemben tudták, csak úgy, hogy Orosztonynál rút kelepcebe csalták.

Dunántúl alkaptánya, Palota várának győztes védője, Kanizsa várának kapitánya úgy halt meg, ahogyan élt, dicsőséggel. Thury utolsó küzdelme során a sisakját levéve harcolt, ezzel is jelezve, hogy élve nem adja meg magát, és igen sok török került másvilágra, mire fejét halálos csapás érte.

Hadvezéri teljesítménye mellett párviadatok örök győztese is volt ő, hatszáznál több győztes párbaj fűződik nevéhez.

Minden ízében magyar ember volt, minden szavában, minden tettében megcsillant az egyenesség és a nyíltság. Hódolt a becsületnek és tisztességnek. A csatáknak a lelke, a törököknek a réme volt, aki a félelmet nem ismerte, és aki az életét mindennap készen állt kockára vetni, hogy a hazájának használhasson.

Thury Györgyöt hőstettei, vitézsége, jelleme olyan kiemelkedő személyiséggé emeli, hogy fél évezred múltán is megérdemelten tartjuk a középkori magyar múlt egyik legnagyobb alakjának, akire méltán lehetünk büszkék.

Mindennek ünnepélyes kifejezése érdekében született ez a kiáltvány, amellyel írásos kötelezettséget vállalunk annak érdekében, hogy a hős Thury György emlékét mi, kései utódok örök hálával megőrizzük, és az általa mutatott példát követni fogjuk, és az utánunk következő nemzedékeknek továbbadjuk.

Nagykanizsa, 2016. április 02.

Dénes Sándor
polgármester

Szöllősi Tiborné
polgármester

Talabér Márta
polgármester